

Upplands Väsby kommun

Tjänsteutlåtande

Verksamhetscontroller
Anders Adriansson
☎ 08-590 977 57
anders.adriansson@upplandsvasby.se

2016-08-10

Dnr:
SÄN/2016:234
33721

Social- och äldreutskottet

Yttrande över remiss om ett nytt ersättningssystem för ensamkommande barn och unga, A2016/01307/I

Förslag till beslut

1. Social- och äldreutskottet antar yttrandet över remiss om nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga.
2. Yttrandet skickas till Arbetsmarknadsdepartementet.

Beskrivning av ärendet

Regeringen har föreslagit nya regler för ersättningen för mottagande av ensamkommande barn. Upplands Väsby kommun är inte inbjuden som remissinstans i ärendet men väljer ändå att lämna några korta synpunkter då förslagen väsentligen påverkar kommunens ansvar för ensamkommande barn och kommunens ekonomi.

På grund av svarstiden för remissen tas beslut enligt social och äldreutskottets delegationsförteckning 1.1 av ordförande i Social- och äldreutskottet.

Inledning

Upplands Väsby kommun ser positivt på en förenklad administration kring ersättningarna från staten med schabloniserade ersättningarna som betalas ut utan att det krävs ett ansökningsförfarande. Förslaget innehåller dock en rad fall då ersättning för faktisk kostnad ska kunna återsökas, t.ex. kostnader vid LVU och försörjningsstöd när inte schablonersättning utgår mellan 18 och 21 år. Detta innebär att kommunerna kommer ha kvar en hel del administration för att få sina ersättningar.

Förslagen vars konsekvens är att en stor del av de ensamkommande måste beredas egna boenden tydliggör behovet ett snabbt ökat bostadsbyggande och en genomtänkt boendekedja för målgruppen. Genom systemet med placeringar har ansvar för eget boende skjutits på framtiden. Problemet är dock att tillräckligt med bostäder svårligen kommer finnas på plats 2017.

Sammanfattningsvis anser kommunen att ett flertal av de förslag som lämnats inte överensstämmer med ett barnperspektiv och det finns risk att enskilda barn och ungdomar drabbas negativt om förslagen genomförs. Fokus i förslagen är på att sänka kostnader och inget utrymme finns för individuella bedömningar utifrån barn och ungas behov eller barns rätt att komma till tals.

Ersättning för beredskap, kapacitet och administration (avsnitt 3.1 och 3.3)

Förslaget innebär en stor omställning. Denna kommer att innebära en ökad arbetsmängd för kommuner som behöver starta egna boenden, upphandla och förhandla med företag samt omplacera barn. Under omställningen krävs en stor arbetsinsats till initialt höga kostnader. I dags läget är det svårt att ha någon uppfattning om resursbehovet på sikt men klart är att det ganska snabbt måste göras en omställning till resurser som arbetar med bostadssociala frågor.

Enligt förslaget om enbart placering inom den egna kommunen, Ds 2016:21, behöver respektive kommun säkerställa att det finns ledig kapacitet inom den egna kommungränsen vilket innebär ökade kostnader för kommuner där det saknas etablerade aktörer inom området.

Förslaget med ett fast belopp på 500 000 kr samt en rörlig del beroende av migrationsverkets prognos samt 52 000 kr per mottaget barn och 30 000 vid beslut om uppehållstillstånd kommer inte räcka för att bekosta administrationen kring hanteringen av ensamkommande. Enbart personalkostnaderna för hanteringen beräknas uppgå till nästan fem miljoner under 2016 i Upplands Väsby kommun. Till det kommer övriga kostnader som t.ex. lokaler och it. Den tidigare ersättningsnivån för belagda överenskomna platser var 1900 kr per dygn. Med ett bra arbete med kostnaderna för placeringarna fanns en möjlighet till utrymme till att även bekosta handläggaresurser. Med de nya nivåerna kommer det inte vara möjligt utan troligen måste det tillskjutas kommunala medel och eller försämra kvaliteten i mottagande och vård av de ensamkommande barnen.

Ersättningsnivåer (avsnitt 3.4-3.6)

De föreslagna ersättningsnivåerna är för låga jämfört med nuvarande kostnadsnivå. Förslagets jämförelse med den kostnadsnivå som gällde 2014 före 2015 års stora inflöde av nya ensamkommande är inte relevant.

Med den föreslagna ersättningsnivån riskerar kvaliteten i mottagande och integration av de ensamkommande barnen bli sämre och kommunala resurser kommer sannolikt behöva tillskjutas vilket innebär att resurser behöver tas från andra kommunala ansvarsområden alternativt täckas med ökat skatteuttag.

I praktiken innebär förslaget till nya ersättningsregler att merparten av barnen över 16 år behöver ha placeringsformen stödboende. Stödboende är dock en ny form av placering och då föreskrifter och allmänna råd nyligen är framtagna av socialstyrelsen är det oklart vilken kostnadsnivå som kan förväntas. Det krävs att en stor del av barnen under 18 år är lämpliga för boende i stödboende för att den genomsnittliga dygnskostnaden ska täckas av de föreslagna 1350 kr per dygn. Sannolikt är det inte en tillräcklig stor andel som är redo för detta.

Vid 18 års ålder föreslås en sänkning av ersättningen till 750 kr per dygn. Förutsättningen är dock att den unge studerar och är folkbokförd i anvisningskommunen. Ersättningsnivån innebär att merparten av ensamkommande unga 2017 behöver ha en boendeform med begränsat stöd i t.ex. lägenhet, studentlägenhet eller elevhem. Bostadsmarknaden i åtminstone stockholmsregionen innebär att detta knappast är realistiskt och att därför snittkostnaderna för kommunerna kommer att överstiga ersättningen. I nuläget är dessutom många av de unga placerade i andra kommuner och behöver flyttas om eller överflyttas till annan kommun för att ersättning ska utgå.

Konsekvenser för de ensamkommande och integrationen mm (avsnitt 4)

Konsekvenser vid fyllda 18 år

Kommunen har enligt 5 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) ett ansvar för de nyblivna vuxna som tidigare varit placerade som barn. Detta gäller även ensamkommande barn och unga, enligt Socialstyrelsens kunskapsstöd. De har som barn ett omsorgsbehov som inte upphör i och med att de fyller 18 år. De har en ökad sårbarhet. De saknar ofta nätverk, har varit utsatta för flera omställningar och separationer och saknar ofta förutsättningar att skaffa eget boende. Liksom de allra flesta ungdomar i Sverige har de, i och med att de förutsätts avsluta gymnasiestudier, inte har råd med de dyra andrahandsboenden som oftast är de enda att tillgå. Nu förutsätts kommunerna skapa egna boenden för kategorin ensamkommande något som normalt inte erbjuds andra unga vuxna utan särskilda behov. Likställighetsprincipen i kommunallagen kan här bli aktuell så att även andra unga vuxna behöver erbjudas bostad.

Kommunens viktigaste uppgift i samband med mottagande av ensamkommande barn och unga torde vara att ge goda möjligheter till integration. Ett eget boende kan innebära risk för isolering och färre kontaktytor som främjar integration. Eget boende innebär sämre kontroll av de ungas mående och sociala situation och därmed sämre förutsättningar till stöd och hjälp.

Om ej beslut om uppehållstillstånd meddelats innan 18 årsdagen ska den unge flytta till anläggningsboende. Detta innebär att många kommer att tappa kontakt med personer man knutit an till och även tvingas byta skola. Får personen sedan efter en tid beslut om uppehållstillstånd blir det än en gång en flytt och skolbyte. Detta kommer leda till försämringar i integrationen av dessa individer som riskerar att på sikt öka kostnaderna för samhället.

Även för ungdomar över 18 år med uppehållstillstånd men som inte är placerad i anvisningskommunen kommer de nya reglerna innebära försämrade integration då de nya ersättningsreglerna innebär behov av omflyttning till anvisningskommunen. Alternativet skulle vara överflyttning av ärendet till boendekommunen enligt 2 kap 10 § SOL. Att göra en överflyttning med utgångspunkt från ekonomiska incitament och inte för den enskildes bästa är dock knappast enligt nuvarande praxis och frågan är om inspektionen för vård och omsorg skulle bevilja en sådan ansökan.

En annan effekt som kan uppstå i och med de stora förändringarna vid 18 årsdagen är att det finns incitament att hävda lägre ålder trots man är klart under 18 år vid ankomst till Sverige för att inte bli flyttat till anläggningsboende vid 18 årsdagen.

Enligt den s.k. normaliseringsprincipen ska alla barn som vistas i Sverige omfattas av samma sociala omvårdnadssystem. Ensamkommande barn är alltid i behov av placering utanför hemmet. En kommuns ansvar för ett barn som är placerat utanför hemmet fortgår till dess att den unge fyllt 18 år eller slutfört sina gymnasiestudier men maximalt till 21 års ålder. Dessa tidsgränser överensstämmer med det försörjningsansvar som en förälder har för sitt barn. Ett ensamkommande barn har inga föräldrar i Sverige, samhället träder in i dess ställe. Sveriges kommuner har handlagt ärenden gällande ensamkommande barn och ungdomar på samma sätt som andra barn som är i behov av placering utanför hemmet, d.v.s. efter ansökan från den enskilde vid 18 års ålder så har fortsatt familjehemsvård eller vård på HVB kunnat beviljas för den enskilde då det inte funnits några föräldrar som kan ta ansvar för den unge. Eftersom ensamkommande barn och ungdomar ofta behöver fler år på sig för att nå målen i skolan pga. att de är nya i landet så är det ofta så att de fortfarande går i gymnasiet vid sin 18 års dag. Det nya förslaget innebär att kommunerna ska behandla ensamkommande unga vuxna på ett annat sätt än andra svenska unga vuxna även om båda grupperna har varit placerade i familjehem, stödboende eller HVB innan 18 års ålder.

Sammanfattningsvis innebär flera av förslagen att barnperspektivet inte tas tillvara. Ekonomiska överväganden och bristande analyser av effekter för barn och ungas behov kommer att slå hårt för målgruppen ensamkommande barn. Vi efterlyser ett större helhetsgrepp och mer noggranna konsekvensanalyser på kort och lång sikt.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet att anta yttrandet får inga ekonomiska konsekvenser.

Barnrättsperspektivet

Beslutet att anta yttrandet påverkar inte barnrättsperspektivet.

Beslutet skickas till:
Arbetsmarknadsdepartementet
Social- och äldrenämnden

Beslutsunderlag

1. Regeringens förslag Ett nytt ersättningssystem för ensamkommande barn och unga, A2016/01307/I

Social- och äldrenämnden

Ann-Christine Martens (S)
Ordförande social och äldrenämnden

Upplands Väsby
kommun

Tjänsteställe
Social- och äldre nämnden

Delegationsbeslut

enligt delegation från Social- och äldre nämnden

2016-08-10

Dokumentdatum

Beslutsdatum

2016-08-10

Ärende: Remiss om nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga	Arbetsmarknadsdepartementet a.registrator@regeringskansliet.se
Dnr: SÄN/2016:234	
Serie: SÄN delegation/2016:63	
<p>Beslut enligt social- och äldre nämndens delegationsförteckning, punkt 1.1.</p> <p>Beslut</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Social- och äldre nämnden antar yttrandet över remiss om nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga. 2. Yttrandet skickas till Arbetsmarknadsdepartementet. <p>På grund av att ärendet inte hinner behandlas av social- och äldre nämnden innan svarstiden för remissen går ut fattas beslut av ordförande i social- och äldre nämnden.</p>	
<p>Beslutande:</p> <p>Ann Christin Martens (S) Ordförande i social- och äldre nämnden</p>	
<p>Delges:</p> <p>Arbetsmarknadsdepartementet social- och äldre nämnden</p>	

Delegationsbeslut skall lämnas till registrator för redovisning i nämnden. Om beslutet går sökanden emot, skall beslutet vanligtvis kommuniceras (Förvaltningslagen § 14) och kompletteras med hänvisning om hur man överklagar. Överklagandetid enligt kommunallagen upphör tre veckor efter den dag då bevis om justering av protokoll, från sammanträdet där beslutet anmälts, har anslagits på kommunens anslagstavla. Tid för överklagande enligt förvaltningslagen upphör tre veckor efter det att sökanden fått del av beslutet.